

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشگاه روان‌شناسی و علوم تربیتی

پایان نامه

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی درسی

عنوان:

شناسایی عوامل ترغیب و موانع راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی

از دیدگاه کارشناسان سازمان فنی و حرفه ای استان همدان

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر حسن ملکی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر فرهاد سراجی

استاد داور:

جناب آقای دکتر عباسپور

پژوهشگر:

معصومه طاهری

مهرماه ۹۰

تقدیم به :

روح پاک و بلند پدرم

و

وجود سبز مادر خوب و مهربانم

سپاس

اول سپاس وستایش بی گران به درگاه ایزد منان که هر آغازی و پایانی از اوست. و سپس آموزندگان الفبای علم، که هرچه دارم از محبت و دلسوزی های بی شائبه ی ایشان است. حال که توفیق انجام این پایان نامه محقق شد، نهایت مراتب سپاس و قدر دانی خود را از استاد ارجمند م جناب آقای حسن ملکی که تهیه و تدوین این تحقیق مرهون شکیبایی و راهنمایی های سودمند ایشان است، ابراز می دارم. همچنین از جناب آقای فرهاد سراجی که مشاوره ی پایان نامه را برعهده داشتند و همواره از نظرات و راهنمایی های ایشان استفاده نموده ام، تشکر و قدردانی می نمایم. از جناب آقای عباسپور که زحمت داوری این اثر به عهده ی ایشان بود نیز کمال تشکر و سپاس را دارم و موفقیت روزافزون تک تک این عزیزان را از خداوند بزرگ خواستارم.

در پایان از خانواده ام و به ویژه مادر مهربانم که، همواره مشوق و پشتیبان من بوده اند و همچنین از دوست عزیزم فاطمه سادات حسینی بهترین دوست دوران تحصیلم که در نگارش پایان نامه همراه و کمک رسان من بودند، نهایت تشکر و قدرشناسی رو دارم.

مهرماه ۱۳۹۰

چکیده

این تحقیق به منظور شناسایی عوامل ترغیب و موانع راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی از دیدگاه کارشناسان استان همدان به قصد شناسایی عوامل ترغیب و موانع یادگیری الکترونیک و رفع موانع و ایجاد ترغیب بیشتر، همچنین ارائه پیشنهاداتی در جهت بهبود بخشیدن به یادگیری الکترونیک در سازمان فنی و حرفه ای طراحی و تدوین شده است، که جامعه آماری ۵۰۰ نفر و حجم نمونه برابر با ۲۱۷ نفر می باشد. برای جمع آوری داده های مورد نیاز پاسخ به سوالات تحقیق، پرسش نامه محقق ساخته با طیف لیکرت توزیع شد. برای تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از روش آمار استنباطی (خی دو) استفاده شده است. جهت تعیین اعتبار از نظرات اصلاحی اساتید راهنما و مشاور و افراد صاحب نظر در سازمان استفاده شده است برای اندازه گیری پایایی پرسشنامه از روش های آلفای کرانباخ استفاده شده است که $(\alpha = 0.87)$ به دست آمده است. نتایج کلی تحقیق نشان می دهد که در راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی در زمینه عوامل فرهنگی، فرهنگ سازی در زمینه عوامل مدیریتی، توانایی مدیران، در زمینه آیین نامه ها و مقررات، میزان روشن بودن قوانین و خط مشی ها و راهبردها، و در زمینه امکانات و تجهیزات، دسترسی به تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری در زمینه عوامل آموزشی نیاز سنجی و توجه به محتوای یادگیری الکترونیک را که بیشترین تاثیر را داشته اند، می توان نام برد.

کلمات کلیدی: یادگیری الکترونیک، آموزش های آزاد شغلی، فنی و حرفه ای

فهرست

فصل اول

کلیات پژوهش	۲
مقدمه	۲
۱-۱ بیان مسئله	۲
۱-۲ اهمیت و ضرورت تحقیق	۵
۳-۱ هدفهای تحقیق	۷
۱-۳-۱ هدف کلی	۷
۲-۳-۱ هدف های جزئی	۷
۴-۱ سوالات پژوهشی	۸
۵-۱ تعریف وازه ها	۹
۱-۵-۱ تعریف نظری (مفهومی)	۹
۲-۵-۱ تعریف عملیاتی	۹

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه تحقیق	۱۲
مقدمه	۱۲
۱-۲ مفهوم فناوری	۱۲
۲-۱-۱ مفهوم اطلاعات	۱۳
۲-۱-۲ تاریخچه فناوری اطلاعات و ارتباطات در ایران	۱۴
۲-۱-۳ فناوری اطلاعات و کاربرد آن	۱۵
۲-۱-۴ فناوری اطلاعات و ارتباطات برای آموزش	۱۹
۲-۱-۵ جایگاه فناوری در آموزش و پرورش	۲۱
۲-۱-۶ نظام تعلیم و تربیت و فناوری اطلاعات و ارتباطات	۲۲
۲-۱-۷ جامعه یادگیری و فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی	۲۴
۲-۲ تعریف یادگیری	۲۵
۲-۲-۱ تعریف یادگیری الکترونیکی	۲۶
۲-۲-۲ انقلاب یادگیری الکترونیکی	۳۶
۲-۲-۳ پیشینه آموزش الکترونیکی در جهان	۳۸
۲-۲-۴ تاریخچه فناوری آموزش الکترونیکی	۴۰
۲-۲-۵ هدف های یادگیری الکترونیکی	۴۳
۲-۲-۶ راهبرد و ابعاد یادگیری الکترونیکی	۴۴
۲-۲-۷ یادگیری الکترونیکی همزمان و ناهمزمان	۴۶
۲-۲-۸ زیر ساخت های آموزش الکترونیکی	۴۸

۴۹	۲-۲-۹ یادگیری الکترونیکی و آموزش
۴۹	۲-۲-۱۰ آموزش الکترونیکی و رابطه آن با آموزش سنتی
۵۰	۲-۲-۱۰-۱ تفاوت آموزش سنتی و مدرن
۵۲	۲-۲-۱۱ رابطه آموزش از راه دور و یادگیری الکترونیکی
۵۳	۲-۲-۱۲ موانع و مشکلات استفاده از نظام آموزش الکترونیکی
۵۴	۲-۳ تعاریف آموزش از راه دور
۵۵	۲-۳-۱ ویژگی های آموزش از راه دور
۵۶	۲-۴ تاریخچه سازمان آموزش فنی و حرفه ای
۶۱	۲-۵ سازمان آموزش فنی و حرفه ای
۶۱	۲-۶ مرکز آموزش فنی و حرفه ای
۶۲	۲-۷ آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای
۶۲	۲-۸ آموزش در آموزشگاه های آزاد فنی و حرفه ای
۶۴	۲-۹ ادبیات و پیشینه تحقیق
۶۴	۲-۹-۱ پیشینه داخلی
۶۵	۲-۹-۲ پیشینه خارجی
	فصل سوم
۶۹	روش شناسی پژوهش
۷۰	مقدمه
۷۰	۳-۱ جامعه آماری

- ۳-۲ حجم نمونه و روش نمونه گیری ۷۱
- ۳-۳ ویژگیهای فنی پرسشنامه ۷۲
- ۳-۴ روش تجزیه و تحلیل ۷۳

فصل چهارم

- تجزیه تحلیل داده ها ۷۵
- مقدمه ۷۶
- ۴-۱ سوالات تحقیق ۸۶
- ۴-۱-۲ سوال اول ۷۶
- ۴-۱-۳ سوال دوم ۷۸
- ۴-۱-۴ سوال سوم ۸۰
- ۴-۱-۵ سوال چهارم ۸۲
- ۴-۱-۶ سوال پنجم ۸۴

فصل پنجم

- بحث و نتیجه گیری ۸۶
- مقدمه ۸۷
- ۵-۱ یافته ها و تفسیر نتایج ۸۸
- ۵-۱-۱ سوال اول ۸۹
- ۵-۱-۲ سوال دوم ۸۹
- ۵-۱-۳ سوال سوم ۸۹

۹۰	.....	۵-۱-۴ سوال چهارم
۹۰	.....	۵-۱-۵ سوال پنجم
۹۱	.....	۵-۲ پیشنهادها
۹۱	.....	۵-۲-۱ پیشنهادهای کاربردی :
۹۲	.....	۵-۲-۲ پیشنهادهای پژوهشی :
۹۳	.....	۵-۳ محدودیت های پژوهشی :
۹۴	.....	فهرست منابع
۱۰۷	.....	پیوست

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) به عنوان یکی از پیشرفت های اخیر بشر جایگاه خود را در تمامی ابعاد زندگی بشر بدست آورده است. یکی از مهمترین حوزه های زندگی بشر، آموزش و پرورش می باشد که در حال حاضر با ورود فناوری اطلاعات و ارتباطات به این حوزه، افق های جدیدی پیش روی صاحب نظران و متخصصان آموزش قرار گرفته است.

در بعضی کشورها استفاده از این فناوری در زمینه آموزش به صورت خیلی گسترده و در بعضی کشورها به صورت بسیار محدود وجود دارد. استفاده از این فناوری نیز در زمینه آموزش رشته های فنی و حرفه ای نیز مورد توجه قرار گرفته است.

در حال حاضر پژوهش ها و تلاش های علمی گسترده علمی زیادی برای پیدا کردن روش ها و راهکارهایی برای استفاده مؤثر از این فناوری در زمینه آموزش صورت می گیرد. در کشور ما ایران نیز یکی از تحولاتی که در سالهای اخیر شاهد آن بوده ایم استفاده روزافزون از فناوری اطلاعات و ارتباطات در عرصه های مختلف از جمله در عرصه آموزش و پرورش می باشد. تلاشهایی که در این زمینه انجام شده شامل راه اندازی شبکه ملی مدارس ایران^۱، تلاش در جهت توسعه دانشگاه های مجازی^۲، آموزش از راه دور^۱ و تولید چند رسانه های آموزش^۲ بوده است (عوض زاده، ۱۳۸۴، ص ۱).

---

^۱ Roshd Network

^۲ Virtual University

بی شک گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات همه ی عرصه های زندگی بشر از جمله تعلیم و تربیت را تحت نفوذ خود قرار داده است. به طوری که رابطه فناوری اطلاعات و ارتباطات و آموزش و پرورش و نیز چگونگی کاربردهای آن مسئله روز است و اهمیت آن بقدری است که نمی توان به سادگی از آن گذشت (قادری، ۱۳۸۴، ص ۲).

یکی از مهمترین دستاوردهای توسعه فناوری اطلاعات تحول در عرصه آموزش و پرورش است. یادگیری الکترونیکی از ظرفیت ها و قابلیت های قابل اتکا برای توسعه این مهارت ها است. یادگیری الکترونیکی یکی از پدیده های مدرن است که در عرصه اطلاعات و در جامعه مبتنی بر دانش پا به عرصه وجود گذاشته و در تاریخچه کوتاه مدت خود از گسترش قابل ملاحظه ای برخوردار بوده است. یادگیری الکترونیکی زائیده چرخه تحولات سریع و روبه گسترش تکنولوژی های نوین به مفهوم واقعی آن است چرا که تکنولوژی قبل از ظهور بعد سخت افزاری ، نمود نرم افزاری دارد (زارعی زوارکی، ۱۳۸۴، ص ۱).

۱-۱ بیان مسئله

نیازهای روزافزون مردم به آموزش و عدم دسترسی آنها به مراکز آموزشی ، کمبود امکانات اقتصادی ، کمبود آموزشگران مجرب و هزینه های زیادی که صرف آموزش می شود و... متخصصان را بر آن داشت تا با کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات روش های جدیدی برای آموزش ابداع نمایند که اقتصادی ، با کیفیت و نیز بتوان با استفاده از آن جمعیت کثیری از فراگیران را تحت آموزش قرار دهد.

---

^۱ Distance Learning

^۲ Instructional Multimedia

نهاد آموزش و پرورش یکی از بزرگترین تولید کنندگان اطلاعات و بی تردید عمده ترین مصرف کننده و ذخیره کننده اطلاعات و دانایی محسوب می گردد ، این مهم در کشور ما به علت توسعه کمی و آموزش و پرورش و توجه به مؤلفه های دینی و ملی از گستردگی و ارزش بالاتری برخوردار است. تولید دانش و کاربردهای بهینه آن در فرایند تعلیم و تربیت ، موجب افزایش دانایی و توانایی دانش آموزان و معلمان شده و آموزش و پرورش را در مهمترین مأموریت خود ، یعنی تربیت نیروی انسانی توانمند و کارآمد بیش از گذشته توفیق خواهد داد. از طرفی بخش اعظمی از معضلات اجتماعی ، اخلاقی ، فرهنگی، و حتی اقتصادی کشور ناشی از توسعه نیافتگی و عقب ماندگی از کاروان دانش و فناوری است (عطاران، ۱۳۸۳، ص ۹).

در کشور مانیز اکنون به تدریج الزام های عصر دانش و اطلاعات و ضرورت هم گام شدن با تحولات و دستاوردهای فناوری و علوم بشری احساس شده است؛ که شاهد آن تصمیم گیری های اخیر دولت در زمینه سرمایه گذاری برای گسترش پرشتاب فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور است، همچنین آموزش و پرورش درصدد تدوین منشوری برای هدایت امر اصلاحات در آموزش و پرورش برآمده است که تاکید بر کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات از ارکان آن به شمار می رود (قادری، ۱۳۸۴، ص ۸).

اکنون آموزش مهارت های پایه از مرز خواندن ، حساب کردن ، نوشتن و استدلال کردن فراتر رفته و آموزش مهارت های فناوری اطلاعات و ارتباطات هسته مرکزی بسیاری از نظام های آموزش و پرورش جهان را تشکیل داده است، یادگیری الکترونیکی مادام العمر و یادگیری در هر زمان و هر مکان ، رویکرد جدیدی نسبت به امر آموزش و یادگیری است این امر نشان دهنده تغییرات مهمی است که در امر یاددهی - یادگیری صورت گرفته است، یعنی

گذر از مسیر چندین ساله آموزش به فرایند نوین یادگیری، بنابراین آنچه در آموزش و پرورش جدید اهمیت دارد فرایند یادگیری است به آموزش. حال دیگر نظام های آموزش و پرورش بر اساس میزان و دسترسی برابر و آزاد افراد به اطلاعات و حضور موفق در جامعه اطلاعاتی مورد ارزیابی قرار می گیرند. که این مسئله به نوبه خود چالش ها و فرصت های متعددی را برای نظام های آموزشی به ارمغان آورده است (گنجی، ۱۳۸۸، ص ۱۵۱).

نهادهای آموزشی از جمله دانشگاه ها و مدارس بزرگ ترین تولید کننده، اشاعه دهنده و ذخیره کننده اطلاعات و دانش اند و اگر تلاش مناسبی جهت بکارگیری صحیح فناوری اطلاعات (IT) و محور قرار دادن آن در برنامه توسعه انجام شود. نظام های آموزشی خواهند توانست یکی از بزرگترین منابع در پرورش نیروی انسانی ماهر در فناوری اطلاعات باشند و نقش علمی و اقتصادی مهمی را در کشور و رقابت های جهانی ایفا نمایند از این دیدگاه بزرگترین فرصت را برای رشد و توسعه بنیادین کشور و جلوگیری از عقب ماندگی فراهم سازند (عبادی، ۱۳۸۳، ص ۸).

آموزشهای فنی و حرفه ای از جمله کوتاهترین و در عین حال موفق ترین گام ها برای رویارویی با تنگناهای تخصص و اشتغال و خدمات است. آموزش های فنی و حرفه ای دو سودمندی کاملاً عملی دارد: (۱) تخصص ها و مهارتهایی در سطوح مختلف ایجاد می کند که جامعه نیازمند آنهاست (۲). چون حرفه آموزان و فن اندوزان را برای احراز یا اجرای بهتر مشاغل آماده می کند حاصل آن چیزی جز تخصص و مهارت نیست. در کوتاه ترین مدت ممکن در جامعه جذب می شود به سبب همین خصلت است که در کشورهایی که برای توسعه برنامه های جدی دارند، آموزشهای فنی و حرفه ای همواره یکی از چند زمینه اصلی برنامه ریزی است (آذرنگ، ۱۳۷۰، ص ۱۲۱).

لذا آموزشهای فنی و حرفه ای در مجموعه ای سازمان یافته برای نسل نو که بتواند علاوه بر رفع نیازهای روزمره زندگی در تغییر و تحول و پیشرفت این فنون مؤثر واقع شود (سلطانی، ۱۳۷۹، ص ۴). در بسیاری از کشورهای صنعتی جهان که دارای منابع مادی و طبیعی محدودی هستند شاهد پیشرفت های عظیمی در اقتصاد و صنعت این کشورها می باشیم که علت این امر را باید در سرمایه گذاری در نیروی انسانی و منزلت دادن به آموزش های فنی و حرفه ای تبدیل به قدرتهای اقتصادی برتر جهان شوند و بالاترین نیروی کار در جهان از آن خود کنند.

هدف یادگیری الکترونیکی فراهم نمودن امکان دسترسی یکسان رایگان و جستجو پذیر در دوره های درسی و ایجاد فضای آموزشی یکنواخت برای اقشار مختلف در هر نقطه و بهینه سازی شیوه های ارائه مطالب درسی به منظور یادگیری عمیق تر و جدی تر است. به همین دلیل این نوع یادگیری یکی از روشهای یادگیری به صرفه در آموزش های فنی و حرفه ای محسوب می شود که با برنامه ریزی صحیح و دقیق از طریق استفاده این یادگیری بتوان در جهت بهبود و ارتقای یادگیری آموزش های فنی و حرفه ای گام برداشت.

بنابراین با توجه به کاربردی بودن یادگیری الکترونیکی و اهمیت نهاد آموزش و پرورش در این پژوهش سعی شده تا عواملی که باعث ترغیب یا مانع راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیکی در آموزش های آزاد شغلی است بررسی شود و راهکارهایی ارائه شود.

۱-۲ اهمیت و ضرورت تحقیق

با توجه به انواع مزایای آموزش الکترونیکی نظیر کاهش هزینه ها، افزایش بهره وری اقتصادی، عدم وابستگی جغرافیایی استاد و فراگیر، هم افزایی آموزش، نظارت و کنترل دقیق تر بر فرایند آموزشی در سالهای اخیر، استقبال

از این نوع آموزش به شدت افزایش یافته به طوری که حجم بازار یادگیری الکترونیکی در جهان به مرز هفده میلیارد دلار رسیده است (تقی زاده، ۱۳۸۷، ص ۱۳).

دنیای امروز دنیای است که در آن علم با سرعت بسیاری در حال گسترش است و همزمان با آن ادغام این دانش را در مهارت ها و شغل های جدید طلب می کند. اگر فناوری در فرایندهای آموزشی فعلی ادغام شود، می تواند نقش مؤثری در ایجاد محیط های آموزشی داشته باشد؛ زیرا نمایشگر نحوه ی برخورد مردم با آن در دنیای واقعی است. فناوری می تواند با بکارگیری راهبردهای مشکل گشا در موقعیت های دنیای واقعی ایجاد کند که در آنها هم استفاده کننده و هم ابزار جای گرفته است (ذوفن، ۱۳۸۶، ص ۶۲).

یادگیری الکترونیکی به ما عرضه می دارد، روش هایی بهتر برای پردازش، معنا بخشی به اطلاعات و خلق مجدد آنها. در حال حاضر، رویکرد سنتی انتقال منفعلانه اطلاعات با ظرفیت های تعاملی و سازنده یادگیری الکترونیکی مواجه گشته اند (زارعی زوارکی، ۱۳۸۴، ص ۱۷). تاریخ رشد و توسعه اقتصادی، با هماهنگی و ترکیب دانش فنی و به کارگیری منابع و نیز وابستگی روزافزون به کاربرد تکنولوژی همراه بوده است (شریعی، ۱۳۸۲، ص ۲). تکنولوژی به گونه ای مداوم تدریس و یادگیری را دچار تغییر و تحول نموده است (زارعی زوارکی، ۱۳۸۴، ص ۱۳).

باتوجه به کاربرد وسیع یادگیری الکترونیکی، آنچه که جالب توجه و تا حدی نگران کننده بنظر می رسد این است، که آگاهی ما در باره چگونگی کاربردهای این رسانه و استفاده از قابلیت های بالقوه آن در رسیدن به بازده یادگیری سطح بالا بسیار ناچیز است. در حال حاضر ما تنها اشکال اولیه یادگیری الکترونیکی را شناخته ایم و هنوز درباره

قابلیت های آن در ایجاد یک محیط یادگیری جدید چیزهای زیادی وجود دارد که باید فراگیریم (صالحی و صفوی، ۱۳۸۸، ص ۹).

یادگیری الکترونیکی با توانش بالا برای آموزش کارآمد و مؤثر قادر است که دانش مورد نیاز را در هر محل و در سریعترین زمان ارائه نماید. یادگیری الکترونیکی ابزار جدیدی است برای انتقال دانش روز که می تواند انواع تخصص و مهارت در رشته های متفاوت را در اختیار دانش پژوهان قرار دهد. به طور کلی هدف شاخه فنی و حرفه ای بالا بردن سطح فرهنگ و دانش عمومی شناخت بهتر، استعداد و علاقه دانش آموز و ایجاد زمینه مناسب جهت هدایت آنان به سمت اشتغال مفید و احراز آمادگی جهت تحصیل در رشته های علمی و کاربردی است (امرای، ۱۳۷۹، ص ۶).

۱-۳ هدفهای تحقیق

۱-۳-۱ هدف کلی

شناسایی عوامل ترغیب و موانع راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی از دیدگاه کارشناسان.

۱-۳-۲ هدف های جزئی

۱- شناسایی عوامل ترغیب و موانع مدیریتی در راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی.

۲- شناسایی عوامل ترغیب و موانع در فرهنگ آموزش برای راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی.

۳- شناسایی عوامل ترغیب و موانع در زمینه امکانات و تجهیزات در راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی.

۴- شناسایی عوامل ترغیب و موانع در زمینه آیین نامه ها و مقررات در راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی.

۵- شناسایی عوامل ترغیب و موانع در زمینه آموزشی در راه اندازی دوره های یادگیری الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی.

۱-۴ سوالات پژوهشی

۱- عوامل ترغیب و موانع مدیریتی در راه اندازی دوره های الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی کدامند؟

۲- عوامل ترغیب و موانع در فرهنگ آموزش در راه اندازی دوره های الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی کدامند؟

۳- عوامل ترغیب و موانع در زمینه تجهیزات و امکانات در راه اندازی دوره های الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی کدامند؟

۴- عوامل ترغیب و موانع در زمینه آیین نامه ها و مقررات در راه اندازی دوره های الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی کدامند؟

۵- عوامل ترغیب و موانع در زمینه آموزشی در راه اندازی دوره های الکترونیک در آموزش های آزاد شغلی کدامند؟

۱-۵-۱ تعریف واژه ها

۱-۵-۱-۱ تعریف نظری (مفهومی)

یادگیری الکترونیکی: به آن نوع یادگیری اطلاق می گردد که در محیط شبکه و اینترنت و در بافتی رسمی به وقوع می پیوندد و مجموعه ای از فناوری های چند رسانه ای در ایجاد آن به کار می روند. (زارعی زوارکی، ۱۳۸۴، ص ۱۵)

آموزشهای فنی و حرفه ای: بنا به تعریف سازمان مدیریت و برنامه ریزی آموزش فنی و حرفه ای فعالیت هایی هستند که فرد را برای احراز شغل و حرفه و کسب و کار آماده می کند و یا کارایی او را در انجام آنها افزایش می دهند (نفیسی، ۱۳۶۱، ص ۵).

۱-۵-۲ تعریف عملیاتی

یادگیری الکترونیکی: در این پژوهش یادگیری الکترونیکی به آن نوع یادگیری گفته می شود که سازمان فنی و حرفه ای برای کارورزان در آموزش های آزاد شغلی قرار است در آینده برگزار نماید.

آموزشهای فنی و حرفه ای : در این پژوهش آموزشهایی که سازمان فنی و حرفه ای در اختیار کارورزان قرار می دهد.

آموزشگاه های آزاد: آموزشگاه هایی هستند که متناسب با نیازهای مخاطبان و داوطلبان مشاغل رشته هایی را با مجوز سازمان فنی و حرفه ای راه اندازی می کنند و به ارائه آموزش می پردازند.